

BALANDRAU

Ripollès

Des del Pont de Daió per les Gorges del Freser

Distància	9 Km (anada)
Desnivell acumulat	+1587 -202m
Nivell de dificultat	moderat
Data	29 d'agost de 2008
Cartografia	Editorial Alpina. Puigmal (1:25000)
Punts per a GPS	http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=187554

El riu Freser neix a migdia dels pics de Freser i Bastiments i transcorre per la deliciosa Coma del Freser. A partir de la Jaça de les Eugues, on hi ha el refugi de Coma de Vaca, entre els pics de Torreneules al nord i del Balandrau a migdia, s'engorja i baixa fins a juntar-se al de Núria a Daió (Queralbs), en un tram conegut per les Gorges del Freser que és un d'aquells punts «imprescindibles» per a qualsevol excursionista.

El Balandrau, de relleu arrodonit, és el que els excursionistes en diem un «cim de vaques». Malgrat això és molt concorregut perquè la seva situació el converteix en un balcó, excel·lent mirador de tot el cordal de cims entre Núria i Ulldeter.

Quan hi ha neu, la seva ascensió per la banda de migdia és ideal per a l'esquí i les raquetes. Però a l'estiu, amb pistes fins ben a prop del cim, perd al·licient. En canvi, pel nord, a través de les Gorges del Freser resulta una excursió deliciosa.

Sense neu, la ruta és fàcil i exempta de dificultat tècnica, malgrat que supera un considerable desnivell i que té un tram poc fressat. Una bona opció és anar per les gorges i retornar pel Camí dels Enginyers (variant 7 del GR 11) que també ressegueix l'engorjar però a més alçària. Hi ha un camí que de les Pedrisses baixa a travessar el Canal del Freser i per la Canal Fonda va a buscar el de les gorges. Era la que preteníem nosaltres però el temps no estava per floritures i hi varem renunciar. Una altra opció, esmentada en una de les ressenyes de l'itinerari, és baixar per Serrat. El de les Gorges és un dels accessos al refugi «Manelic» de Coma de Vaca.

Una bona època per anar-hi és a finals de primavera quan el riu i els torrents baixen grassos, amb una gran floració i la vegetació més ufanosa. A la tardor la varietat d'espècies al bosc també la feu molt atractiva (però no hi hem estat). A l'hivern i començaments de primavera cal prendre precaucions o cercar una ruta alternativa: amb neu hi ha trams molt exposats als allaus.

Nosaltres l'hem feta en dues ocasions. A la primera però, la boira ens va fer enrere abans d'abastar el Coll dels Tres Pics. Quan passem per aquesta collada i mirem vers migdia la Coma de Fontlletera, és obligat retre homenatge als set muntanyencs que a finals de l'any 2000, hi varen perdre la vida per un sobtat canvi de temps. I recordar que totes les muntanyes, fins i tot les aparentment més dòcils podem mostrar-nos, en qualsevol moment, la seva cara més punyent.

Accés. Des de Ribes de Freser, poc abans de Queralbs, en un tancat revolt, abandonem per la dreta la carretera a l'alçada del trencall que puja a Fustanyà i Serrat. En aquest punt seguim a mà esquerra una estreta pista formigonada que ens deixa al marge esquerra del Freser, prop de la central hidroelèctrica de Daió de Baix. Aparcament possible però en limitat espai.

Pont de Daió. (1.180 m). Confluència dels rius de Núria i Freser. La central és a l'altra riba. Passem el riu per un sòlid pont de fusta, deixem a l'esquerra el corriol que enllaça amb el Camí de Núria i ens enfilem en moderat pendent vers gregal (n.e.), pel marge dret del Freser, paulatinament més enfonsat a la dreta. Molta

vegetació, especialment exuberant a l'obaga de l'altra riba. Bosc molt variat amb predomini del pi, el boix, el freixe i l'avellaner.

El camí, molt fressat, evident i concorregut, té trams empedrats i és net de malesa i brancam. Hi ha senyals de pintura (punts vermells i ratlles grogues). Per tant ens podem despreocupar de perdre'ns i dedicar la nostra atenció al paisatge (ei! compte amb les ensopegades que hi ha punts amb salts considerables).

Salt del Grill (1.300m). A l'esquerra del camí. El Torrent dels Fossos fa un espectacular salt poc abans d'ajuntar-se al Freser. Un cop passat, encetem un grau guanyat a la roca amb un considerable estimball sobre el riu. Un parell de plaques recorden un muntanyenc banyolí que hi va perdre la vida. Als 30' deixem un corriol que surt a mà esquerra (hi ha un rètol indicant perill per helicòpters amb càrrega sospesa). Enllaça amb el Camí dels Enginyers (variant 7 del GR 11) a les Pedrisses. Ben aviat deixem un altre trencall a mà dreta (rètol indicador) a l'alçada del pont de les Ribes. Continuem vers gregal en moderat pendent pel mateix marge. Avellaners a banda i banda del camí.

El bosc s'esclarissa i la gorga s'obre. Trobem restes d'antics conreus i cledes entre parets de pedra seca. A força alçària per sobre nostre, podem albirar com els murs del Canal del Freser, construït entre 1900 i 1902 i que alimenta el salt de la central de Daió, sortegen les cingleres als peus del Torreneules. El camí ens apropa altre cop vora la llera del riu.

Palanca de Font de Costa Rubí (1.554m). Un altre rètol indicador de perill per helicòpters amb càrrega sospesa. Per una palanca passem a la riba esquerra. Els mapes i les ressenyes indiquen que hi ha la font de Costa Rubí o de les Marrades, però no hem sabut veure-la. A partir d'aquí comença el tram més costerut: El camí –sempre vers gregal– ens encara a les Marrades i, com el seu nom indica, amables llaçades ens ajuden a superar el fort desnivell de 500 metres que tenim per davant. La vegetació, cada cop més escassa, ara és bàsicament per pi negre i neret. Restes evidents d'allaus. A mesura que pugem, podem albirar la captació d'aigua del canal. Travessem alguns pedregars on el camí s'hi assenta sòlidament. Més enllà de mitja pujada, a mà esquerra, una balma (Jaça de Pedreguer, 1.885 m) pot servir d'aixopluc per a cinc o sis excursionistes en cas de necessitat. El riu, a l'esquerra del camí i molt per sota dels nostres peus, salta brogent el roquissar. Després d'una llarga tartera, abastem el punt més alt de la pujada. (2.054 m). Ara el camí planeja i fins i tot baixa. Aviat podem albirar les plaques solars que nodreixen el refugi de Coma de Vaca. I, a l'altre vessant, resseguir el Camí dels Enginyers quan enfila el Coll dels Homes.

Torrent de Bogadé (2.047m). El camí davalla i fa un gir de 90° vers xaloc (s.e.) per anar a passar el Torrent de Bogadé, on hi ha un rètol que indica el camí al Refugi i al Balandrau. Però no cal arribar-hi.(1) A mà dreta, una antic rètol i estaca metàl·lics, ens assenyalen un imprecís corriol o tirany. El prenem i, sense perdre alçada, anem a buscar la llera del torrent de Bogadé a l'aiguabarreig amb el de la Font de Mantinell (2.073 m).

En aquest punt tenim dues opcions: si per la dreta seguíssim el torrent de Bogadé coma amunt, sense camí definit i en pendent entre moderat i fort vers migdia, abastaríem el collet entre els Tres Pics i el Balandrau. És l'opció més curta.

Nosaltres optem per seguir pel la comella de l'esquerra, vers xaloc (s.e.) enfilant-nos a un llom herbat en direcció a l'evident Coll dels Tres Pics que tenim davant nostre. En aquella direcció hi podem veure –més amunt– la pista (en precari estat) continuació de la que, provinent de Tegurà i per la Collada de Fontlletera passa pel Coll dels Tres Pics. Quan l'abastem la prenem a la dreta i en poca estona som al coll.

(1) S'ha traçat un nou camí que s'enfila pel marge dret del Torrent de Bogadé. S'inicia al rètol indicador i més amunt passa pel costat d'una gran fita. Però

els senyals de pintura grocs son escadussers i, com que el camí no és encara fressat (agost 2008), és fa difícil seguir-ne el rastre.

Coll dels Tres Pics (2.408m). Entre aquests i el Puig de Fontlletera. Ressequim el camí que s'enfila en moderat pendent vers garbí (s.o.) i va a passar per sota i a gregal (n.o.) dels successius turons que s'anomenen els Tres Pics. Després del darrer, una curta pujada ens deixa al cim del Balandrau.

Balandrau (2.584m). Vèrtex geodèsic i taula d'orientació (relleu de guix deteriorat pel pas de temps). Bon mirador del cordal de Núria a Ulldeter.

Retornem pel mateix camí.